Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	6 juni 2024
Nummer	2024-07-05 g
Datum commissievergadering	18 juni 2024
Datum raadsvergadering	2 juli 2024

Oplegger

Zaaknummer	602483
Onderwerp	Zienswijze begroting MRDH 2025
Portefeuillehouder	F.I. Noordermeer - van Slageren F.A. Voskamp A.F. de Leede
Uiterste behandeldatum (met toelichting)	02-07-2024 Uiterste datum indienen van zienswijze is 17 juli 2024
Eerdere besluitvorming	Jaarlijks bij de zienswijze op de begroting. Periodiek met het vaststellen van de Strategische Agenda.
Samenvatting voorstel	Regionale samenwerking binnen de beleidsvelden mobiliteit en economisch vestigingsklimaat is georganiseerd binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH). Jaarlijks kan de gemeente een zienswijze indienen op de begroting. Deze regionale samenwerking biedt een meerwaarde voor Midden-Delfland. Evenals voorgaande jaren is het voorstel een instemmende zienswijze af te geven. De begroting MRDH 2025 kent een omvang (lasten en baten) van 786,7 miljoen euro. Het meeste hiervan ter grootte van 589,3 miljoen is bestemd voor de exploitatie openbaar vervoer. Overige bestedingen zijn bestemd voor infrastructurele projecten op het gebied van verkeer en openbaar vervoer, financieringskosten vervoersbedrijven en personele lasten en versterken economisch vestigingsklimaat. Uitgaven voor mobiliteit worden gedekt uit een Rijksbijdrage. Dekking voor het economisch vestigingsklimaat vanuit de inwonersbijdrage van € 3,07. Voor Midden-Delfland stijgt deze bijdrage in totaal met € 2.302,- naar € 59.503,-.
Beslispunten	De gemeenteraad besluit om: De gemeenteraad besluit om: 1. In te stemmen met de ontwerpbegroting MRDH 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028; 2. In te stemmen met de een verhoging van de inwonersbijdrage met € 0,10 tot een bedrag van € 3,07 per inwoner; 3. Bijgevoegde instemmende zienswijze vast te stellen en deze toe te zenden aan de MRDH; 4. De voorlopige jaarstukken MRDH 2023 voor kennisgeving aan te nemen.
Bijlage(n)	1. Concept zienswijzebrief Midden-Delfland, 2 juli 2024, kenmerk 602483 2. Brief MRDH aanbieding ontwerp begroting 2025 d.d. 24 april 2023; 3. Ontwerpbegroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028 4. Begroting MRDH 2025 in één oogopslag in beeld;

	5. Kadernota MRDH begroting 2025; 6. Brief MRDH aanbieding voorlopige jaarstukken 2023 d.d. 29 april 2024; 7. Jaarstukken Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2023; 8. Controleverklaring jaarrekening 2023 MRDH; 9. Accountantsverslag bij de jaarrekening 2023 MRDH.
Advies commissie	De commissie stemt in met het voorstel en geleidt het als een hamerstuk door naar de raad. De commissie dankt de ambtelijk projectleider voor zijn werkzaamheden voor de afgevaardigden vanuit de raad.

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord	
	Opmerking:	
	Datum van besluit gemeenteraad: 2 juli 2024	
	A. de Vos griffier	F.I. Noordermeer – van Slageren voorzitter

Inleiding

Begroting

Gemeenschappelijke regelingen zijn wettelijk verplicht hun begroting voor een zienswijze in te dienen bij de deelnemende gemeenten. Het algemeen bestuur stelt met in acht name van de zienswijzen de begroting definitief vast.

Jaarrekening

De jaarstukken worden ter kennisname aan de gemeenteraden toegestuurd. Die kunnen betrokken worden bij de oordeelsvorming over de begroting. De jaarstukken worden ook door het algemeen bestuur vastgesteld. Op de jaarstukken 2023 is door de accountant aangegeven dat deze een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en het vermogen geven.

Beoogd maatschappelijk effect

Bestuurlijk doel van de MRDH is het versterken van de agglomeratiekracht door het vernieuwen van de economie en het verbeteren van de bereikbaarheid. Uit internationaal onderzoek (OESO) blijkt dat bij het ontbreken van samenhang in bestuur en uitvoering kansen op innovatie en economische groei onbenut blijven. Welvaart en welzijn voor alle inwoners kan door samenwerking op het 'daily urban system' verbeteren door meer als één stedelijke regio te functioneren.

Gezamenlijke ambitie is het realiseren van een duurzame en internationaal concurrerende Metropoolregio. Een groot stedelijk gebied met een netwerk van woonkernen, werklocaties, voorzieningen en landschappen dat met een onderliggende infrastructuur met elkaar is verbonden. De ambities hiervoor zijn opgenomen in de Strategische Agenda 2023-2026.

De MRDH is in 20214 gestart met de werkzaamheden. De formele taken van de MRDH zijn het versterken van het economisch vestigingsklimaat en de Vervoersautoriteit (Va). In de gemeenschappelijke regeling is voorgeschreven dat na 10 jaar een evaluatie van de regeling moet plaatsvinden. Dit proces is onlangs gestart en loopt door tot en met 2025. De gemeenteraden worden hier ook bij betrokken.

Argumenten

1.1 Regionale samenwerking heeft meerwaarde

Doelstelling in 2014 bij de oprichting van de MRDH was het beter benutten van de economische groeipotentie van de regio. Uit onderzoek van de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) blijkt dat met een betere regionale samenwerking een groter resultaat van 2 tot 4% van de economische groeipotentie haalbaar is. Om dit proces te ondersteunen heeft de MRDH een regionale functie voor de kerntaken 'economische vestigingsklimaat (vernieuwen economie)' en 'mobiliteit (Vervoersautoriteit)'. Beide taken zijn gemeentegrens overstijgend en hebben een directe relatie met de provincie Zuid-Holland. Samenwerking op deze beleidsterreinen is efficiënt en effectiever.

De Strategische Agenda 2023 - 2026 'met elkaar, voor elkaar' benoemt zes opdrachten. Bij opdracht 6 'herstellen van het OV-systeem' is de conclusie dat deze is gerealiseerd en de versterking van het OV onderdeel is van het reguliere beleidskader. Met deze conclusie kunnen wij instemmen. De overige vijf opdrachten voor onze regio zijn:

1. Investeren in bereikbaarheid om de inwonersgroei in de regio te faciliteren (gericht op verbeteren kansen inwoners, brede welvaart);
2. Toekomstbestendige economie stimuleren (gericht op onderwijs-arbeidsmarkt en verhogen productiviteit en bedrijvigheid voor groei van welvaart en welzijn);
3. Actieve en collectieve vormen van mobiliteit stimuleren (gericht op alternatieven voor autogebruik voor een prettige en duurzame leefomgeving);
4. Vernieuwen van werklocaties (gericht op brede welvaart en een aantrekkelijke woonomgeving met aandacht voor kantoorlocaties en winkelgebieden);
5. Versterken van het regionale mobiliteitsnetwerk (gericht op in stand houden en verbeteren mobiliteitsnetwerk om werk, opleiding, sociale contacten en voorzieningen bereikbaar het houden).

De wijze waarop aan de realisatie van de vijf opdrachten wordt gewerkt, is opgenomen in bijgevoegde begroting. Deze kent drie programma's die hierna per argument zijn toegelicht.

1.2 Programma exploitatie openbaar vervoer
De exploitatie van het OV is met ongeveer 75% het grootste gedeelte van de begroting van de MRDH. Dit programma draagt bij aan de opdrachten 1, 3 en 5. De afgelopen jaren is gewerkt om de beperkingen die voortvloeien uit de corona-periode te herstellen. Dit is geslaagd. Dit neemt niet weg dat voor het OV op lange termijn extra financiën noodzakelijk blijven. De groei van het aantal inwoners in de regio, problemen op het terrein van oplopende kosten en beperkte personele beschikbaarheid vragen een stevige regionale inzet. De MRDH slaagt hierin, mede door het gezamenlijk optrekken hierin. Via de motie Bikker is structureel budget beschikbaar gekomen voor het afwenden van extra tariefstijgingen.
In uw vergadering van 23 april 2024 heeft u de vervoerplannen behandeld. Op basis van het voorstel en een amendement is een zienswijze ingediend op het vervoerplan Haaglanden streek 2025. Hierin is de waardering uitgesproken dat vanuit het herstel na de corona-periode lijn 456 weer gaat rijden. Tevens is verzocht om de frequentieverhoging van lijn 37 niet in 2026, maar in 2025 door te voeren. Tenslotte is in deze zienswijze aandacht gevraagd voor de kwaliteit en betrouwbaarheid van lijn 33.

1.3 Programma infrastructuur verkeer en openbaar vervoer
Dit programma is ongeveer 23% van de begroting MRDH. In het verlengde van 1.2 draagt dit programma ook bij aan de opdrachten 1, 3 en 5. Dit programma voorziet voornamelijk in de investeringen in de infrastructuur voor OV, rail, auto en fiets. Vanuit Midden-Delfland maken we regelmatig gebruik van de financiering uit dit programma voor de relatief kleinere investeringen in ons mobiliteitsnetwerk. Deze 'kleinere' investeringen zijn onderdeel van het investeringsprogramma Vervoersautoriteit (IPvA) dat als bijlage bij de begroting is opgenomen. Voor Midden-Delfland zijn dat 'herinrichting kruising Harnaschdreef' met een bijdrage van € 71.000,= en verkeersveiligheid 2027 met een bijdrage van € 98.800,=.

1.4 Programma economisch vestigingsklimaat
Kwantitatief is dit programma beperkt tot minder dan 1% van de begroting MRDH. Versterking van het economische vestigingsklimaat is, ook vanuit de strategische agenda meer dan economische groei. Het gaat over toekomstbestendige arbeidsplaatsen, het verhogen van de productiviteit en het creëren van voldoende ruimte voor economische activiteiten op de juiste plek. Tegelijkertijd draagt het landschap van Midden-Delfland bij aan een prettig vestigingsklimaat in de drukke zuidwestelijke randstad. Dit programma is gericht op de opdrachten 2 en 4. In de strategische agenda is meer focus aangebracht op onderwerpen die een grote impact hebben op de regionale economie. Hierdoor zijn er geen projecten die specifiek betrekking hebben op gemeente Midden-Delfland.
Dit neemt niet weg dat wij de investeringen vanuit dit programma ondersteunen. Onze inwoners en ondernemers zijn gebaat bij een regionale economie die vernieuwend is in digitaal en circulair opzicht en een arbeidsmarkt die de gewijzigde vraag naar personeel ondersteunt. Het campusprogramma en het programma Leven Lang Ontwikkelen worden voortgezet met de focus op IT, energie, techniek, Greenport, zorg en industriële havencomplex. Hier zijn directe relaties voor onze inwoners, bedrijven en specifiek het tuinbouwcluster in onze gemeente als onderdeel van de Greenport Westland.
Om de innovatie te stimuleren reserveert deze begroting subsidie voor het programma Region of the Future (Yes!Delft) InnovationQuarter en indirect het Economic Board Zuid-Holland en de Human Capital Agenda.
Een ander onderdeel dat in regionaal verband wordt opgepakt is het invullen van de adviesrol richting de provincie vanuit de opdracht vernieuwen van werklocaties. Dit betreft specifieke bedrijfsterreinen, kantorenlocaties en winkelgebieden. Voor Midden-Delfland vooral relevant voor het delen van kennis en het regionaal georganiseerd zijn voor de beïnvloeding van het provinciaal beleid.
Doordat een focus in het programma is aangebracht is in afwachting hiervan in 2023 minder uitgegeven in het programma. Via de jaarrekening wordt het deze onderbesteding gereserveerd voor projecten die nu in de ontwerpfase zijn. Tevens is het hierdoor mogelijk de inwonerbijdrage minder te laten stijgen dan het gebruikelijke loon- en prijsindexpercentage.

Kanttekeningen
2.1 Meerjarige relatie mobiliteitsplanning met belangen Midden-Delfland
In het programma exploitatie openbaar vervoer is opgenomen dat een mobiliteitsvisie opgesteld wordt. Dit moet een visie zijn gericht op de mobiliteitsbehoeften in 2050, met concrete maatregelen

voor de eerste periode van 5 tot 10 jaar. Het ontwikkelen van deze visie krijgt in 2025 vorm. Daarmee vormt deze visie een concretisering en onderbouwing van de prioriteiten voor die periode. Tevens kan de visie als input dienen voor gemeentelijke plannen en heeft deze een relatie met ruimtelijke planvorming, zoals de nationale nota Ruimte.
Bij het proces van de mobiliteitsvisie worden de 21 gemeenten, waaronder de gemeenteraden nadrukkelijk betrokken. Onderdeel van het programma is het voeren van een pilot om via participatie in subregio's informatie op te halen. Ervaringen uit dit participatietraject worden betrokken bij de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling die onlangs is gestart en doorloopt in 2025. Wij stellen u voor deze aanpak te ondersteunen.
De wijze waarop de participatie vorm krijgt wordt na de zomerperiode 2024 uitgewerkt. Wij vragen hierbij aandacht dat voorafgaand voor inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, onderwijs en kennisinstellingen helderheid verschaft wordt waarop inspraak mogelijk is en wat met de inbreng gedaan wordt.

Ander onderdeel van dit programma, waarbij ook een directe relatie met de mobiliteitsvisie aanwezig is, is de regionale fietsagenda. Streven is naar een verbetering van 800 kilometer aan regionale fietspaden. Realisatie van 100 kilometer aan metropolitane fietspaden tot en met 2026 is hier concreet aan gerelateerd.

Op bovenregionaal niveau wordt samengewerkt in het programma mobiliteit en verstedelijking (MoVe). Onderdeel is de versterking van de bereikbaarheid van de Greenport met een direct belang voor het tuinbouwcluster in onze gemeente. Doelstelling is een robuust en betrouwbaar netwerk voor de ontsluiting van de Greenport in Westland. Voor het Bijzonder Provinciaal Landschap van Midden-Delfland is hierbij de verkenning Oude Lijn (spoorverbinding Leiden-Dordrecht) een belangrijke factor. Voor de mobiliteit, verstedelijking en regionale economie is deze lijn van groot belang. Voor ons landschap zijn een verantwoorde inpassing en compensatie noodzakelijk. Om dit te bereiken werken wij vanuit de propositie die hiervoor is opgesteld vanuit de bestuurlijke samenwerking binnen de Landschapstafel Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland. Van de MRDH verwachten wij dat deze propositie inhoudelijk betrokken wordt bij de verkenning die nu wordt uitgevoerd en de planuitwerking die hieruit voortvloeit.
In de strategische agenda is de verbetering van de bereikbaarheid van recreatie- en natuurgebieden opgenomen. In 2025 vindt een verkenning plaats vanuit het project 'Groene OV-haltes'. Een van de pilotprojecten is de bushalte 'begraafplaats Holy', gelegen aan de rand van het BPL.

Andere projecten die voortvloeien uit de strategische agenda en van indirecte invloed zijn op de kwaliteit van leven in onze gemeente en het BPL zijn het programma duurzame mobiliteit met o.a. een instroom van 40 emissievrije bussen in 2025. Het versterken van deelmobiliteit en werkgebonden mobiliteit, o.a. mobiliteitsmanagement in samenwerking met de organisatie Zuid-Holland Bereikbaar. De verschillende projecten die in deze paragraaf genoemd zijn komen periodiek aan de orde bij de daarvoor in aanmerking komende besluitvormingstrajecten. In het bijzonder bij de uitwerking van de mobiliteitsvisie. Propositie bij het project Oude Lijn is de komende jaren voor onze gemeente en samenwerking binnen de Landschapstafel een project waar wij nadrukkelijk vanuit onze bestuurlijke opdracht voor het landschap blijven streven naar een toegevoegde waarde op de kwaliteiten van het landschap. Bestuurlijk commitment bij de railinfrastructuur blijft afhankelijk van de inpassing en compenserende maatregelen. In de concept zienswijzenbrief is dit benoemd.

2.2 Opdrachten uit strategische agenda hebben een ruimtelijke component
De bewustwording dat de gezamenlijke uitwerking van de opdrachten in taken van de MRDH noodzakelijk zijn voor onze inwoners is erkend. Zo wordt gewerkt aan een meer concrete vertaling van brede welvaart en de invloed daarop op projecten van de MRDH. Voorbeelden hiervan zijn de pilot Groene Haltes en de relatie onderwijs-arbeidsmarkt. Deze taken zijn direct te koppelen aan de formele taken van de MRDH.
Nagenoeg alle projecten binnen de MRDH hebben ook een ruimtelijke component. Voor onze gemeente is dat prominent bij het project Oude Lijn. Vanuit het Rijk wordt gewerkt aan een nota Ruimte. Het Rijk en provincie zullen meer de regie nemen bij de concurrentie naar ruimte vanuit de diverse beleidsterreinen, als woningbouw, bedrijfsterreinen, infrastructuur mobiliteit en energie,

landschappen met groen en natuur. Ruimte is geen formele taak van de MRDH. Vanuit de projecten is de MRDH wel in ruimtelijke zin betrokken. in onze visie is het van belang dat de MRDH ook deelneemt aan regionale en provinciale overleggen die gericht zijn op de nationale Nota Ruimte en de provinciale omgevingsverordening. Dit is een onderdeel dat ook aan de orde dient te komen bij de evaluatie van de gemeenschappelijke regeling die net is opgestart. In de concept zienswijzenbrief is dit genoemd.

2.3 Landschap is economisch vestigingsklimaat
De focus in de strategische agenda op een vernieuwende economie en onderwijs-arbeidsmarkt ondersteunen wij. Formele taak van de MRDH is het versterken van het economisch vestigingsklimaat. Landschappen, zoals het Bijzonder Provinciaal Landschap Midden-Delfland, zijn een factor van belang voor het vestigingsklimaat. Wij verwachten van de MRDH een coulante opstelling dat eventuele projectaanvragen die bijdragen aan de versterking van het economisch vestigingsklimaat en niet direct gekoppeld zijn aan de focus uit de opdrachten van de strategische agenda, vanuit de bedoeling en regionale meerwaarde voor het vestigingsklimaat worden beoordeeld. In het verleden was dit gebruikelijk. Voor toekomstige situaties kan dat wenselijk zijn in bijvoorbeeld een gezamenlijke lobby vanuit het uitvoeringsprogramma van de Landschapstafel BPL, inpassing en compensatie Oude Lijn, campusontwikkeling Equestrum of particulier initiatief bij het opzetten van korte voedselketens.

Financiën
De standaard inkomsten van de MRDH bestaan uit de gemeentelijke bijdrage voor het economisch vestigingsklimaat (7,6 miljoen euro) en de Rijksbijdrage BDU verkeer en vervoer (741,2 miljoen). Daarnaast is vanuit opbrengsten financiering OV en overige bronnen, zoals subsidies, voor 2025 een inkomst van 37,9 miljoen begroot. Het totaal aan inkomsten, en daarmee ook de uitgaven, is daarmee 786,7 miljoen.

Inwonersbijdrage
De inwonerbijdrage stijgt met 3,4%. Dit is een verhoging met € 0,10 van € 2,97 naar € 3,07 per inwoner. Deze bijdrage is gebaseerd op het aantal inwoners van Midden-Delfland per 31 december 2023 van 19.382. Hiermee is de bijdrage 2025 aan de MRDH € 59.503,-. Ten opzichte van 2024 is dat een stijging met € 2.302,-. Om de huidige werkzaamheden te continueren stellen wij u voor in te stemmen met de indexatie van de inwonersbijdrage. In het ontwerp van de gemeentelijke begroting 2024-2027 verwerken wij deze uitgave.

Resultaat jaarrekening 2023
De jaarrekening is op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen ter kennisname. Het resultaat over 2023 is, na mutaties in de reserves, € 904.779,-. Dit bedrag komt door onderbesteding van het budget versterken economisch vestigingsklimaat. Belangrijkste oorzaak is dat bij het opwerken van de strategische agenda meer focus is gelegd, waardoor opbouw en ontwikkeling van projecten is vertraagd. Wij kunnen instemmen met het voorstel aan het Algemeen Bestuur dit bedrag toe te voegen aan de Egalisatiereserve economisch vestigingsklimaat, met daaraan gekoppelde termijnen het budget van concrete bestemmingen te voorzien.

Communicatie en participatie
De begroting 2025 en jaarstukken 2023 zijn kaders voor de regionale samenwerking op de terreinen verkeer en openbaar vervoer en verbeteren economie. Deze samenwerking richt zich op de bovengemeentelijke maatschappelijke opgaven. Directe communicatie vanuit de gemeente is niet direct noodzakelijk. Gemeentelijke communicatie is wenselijk bij concrete projecten om op die manier de meerwaarde van de regionale samenwerking voor inwoners en ondernemers zichtbaar te maken. In het plan van aanpak voor de Mobiliteitsvisie is deze vorm van communicatie benoemd.
Na vaststelling van de begroting vindt vanuit de MRDH communicatie plaats. Overigens dient op basis van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen keuzes over participatie bij de gemeenschappelijke regelingen gemaakt te worden. Bij de evaluatie van de regeling wordt hier, mede op basis van de pilot bij de Mobiliteitsvisie, aandacht aan besteed.

Vervolgstappen

Begroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028
Tot 17 juli 2024 kunnen de 21 gemeenteraden een zienswijze indienen. Het concept van de zienswijzenbrief is bijgevoegd. Deze zienswijzen worden behandeld in de adviescommissies van 28 augustus. Op 13 september stelt het Algemeen Bestuur een reactie op de zienswijzen vast en neemt een besluit over de begroting en meerjarenbegroting.

Jaarstukken 2023
Op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden de jaarstukken ter kennisname aan de gemeenteraden gestuurd. Deze stukken zijn behandeld in de rekeningcommissie van 27 mei en bestuurscommissie van 5 juni. Vaststelling van de jaarstukken is gepland in het Algemeen Bestuur besluit op 5 juli.

Reactie college op commissiebehandeling